

Jelmez- és bábkiállítások

Bajor Gizi Színészmúzeum, Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum

A szenvedélyek szikrája, a valóság csábításai címmel nyílt kiállítás 2014. március 8-án, a nemzetközi nőnapon, az operaszínpadra álmódott, női főszereplők jelmezeiből a Bajor Gizi Színészmúzeumban.

Vágó Nelly Kossuth-díjas tervező egy különös, XX. századi japán női sorsot mutat be Cso-cso-szán öltözeteivel. Egy lángoló szerelemről szóló kínai mesét jelenít meg Márk Tivadar Turandotja, jégburokba zárt, hidegkék viseletein keresztül. Ezt követve léphetünk be egy balett-bacchanáliába az érzécsábító jelmezek teljes kavalkádjával. Vénuszok, tündérek, lidércek jelennek meg, Schäfer Judit és Vágó Nelly többszörösen díjazott jelmezeiben, látványvilágában. A meséktől az udvari világig több századon át követve a női sorsok színben és anyagokban megjelenő szimbolikáját. A hiúság díszait mutatja be Jánoskúti Márta kézzel festett és hímzett, különös textúráival, királynők, hercegnők és udvarhölgyek viseletei között.

A különleges jelmezeket az elmúlt évben a Magyar Állami Operaháztól vehette át a múzeum. A közel 100 év színpadi előadásainak látványos jelmezeihez kapcsolódik az Országos

Színháztörténeti Múzeum és Intézet szcenikai gyűjteményeinek gazdag anyaga, amely számos kiemelkedő tervezői hagyaték-ból válogatva egészíti ki a zenés színháztörténeti látványvilágát. Láthatjuk: Spannraft Ágoston, Málnai Béla, Márkus László látványterveit, olajpasztell képeit. Az ismert és elismert Kossuth-díjas jelmeztervezők alkotásai, az operajátás világhírű előadásainak lenyomatai.

Az első alkalommal a közönség elé táruló kiállítást Marton Éva, a világ kiemelkedő drámai szoprán énekesnője, az MMA színházművé-

szeti tagozatának vezetője, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem professzora, számos nemzetközi elismerése mellett Prima Primissima-díjas, a Magyar Corvin-lánc, a Pro Cultura Hungarica, a Magyar Köztársasági Érdemrend tulajdonosa és Kossuth-díjas művész nyitotta meg. „A ruhának, igenis nagyon-nagyon

sok jelentősége van a színpadon akár ilyen, akár olyan értelemben. Elősegíti a karakter megformálását” – mondta Marton Éva, többek között a megnyitóbeszédében. A kiállított jelmezek között több olyan látható, amelyet a művész viselt a színpadon.

Titokzatos Bábgyűjtemény címmel nyílt kamarakiállítás az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet (OSZMI) bábteremében a Bajor Gizi Színészmúzeumban.

Az OSZMI bábgyűjteményének utazó kiállítása tíz évvel ezelőtt kelt útjára Papp Eszter bábteremtő és Imre Barnabás látványtervező jóvoltából. Az eltelt időszakban sikert aratott többek között Londonban, Pekingben, Genfben, Zágrábban, Moszkvában, Szentpéterváron, az ausztriai Mistelbachban és Pécsen.

A bábok iránt érdeklődő gyerek és felnőtt közönségnek újra lehetősége nyílik, hogy bepillantást nyerjen a bábgyűjtemény rejtett kincseibe. A kiállítás reprezentatív válogatás az 1850 és 1950 között alkotó legjelentősebb művészek, A. Tóth Sándor, Blattner Géza, Bodor Aladár, Büky Béla, a Hincz család, a Kemény család, Rév István Árpád és Szokolay Béla munkáiból.

A tárlat bemutatja a különböző irányzatokat, stílusokat és technikai megoldásokat az

Fotók: Kárpáti Imre

1800-as évek vásári metamorfózismarionettjeitől kezdve az avantgárd bábfigurákig. A bábok mellett kiállítanak tervrajzokat, fotókat, az 1920-as évekből való üvegdiá-sorozatot, betekintést engednek a tervezéstől a megvalósulásig tartó alkotói folyamatba.

A tárlat a Bajor Gizi Színészmúzeum látogatóktól elzárt tereiben tekinthető meg. A kiállításához kapcsolódóan különféle múzeum-pedagógiai foglalkozásokat kínálnak az érdeklődőknek, bábkészítés, bábmozgató drámajáték, népmese-feldolgozás bábokkal és szelektív hulladékból „öko-báb” készítés szerepel a programok között.

Hagyomány és átváltozás címmel nyílt kiállítás a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeumban. Gaál József képzőművész alkotásait segítségül hívva értelmezi újra az indonéz szigetvilág egyik legismertebb művészeti ágát, a wayangot. Gaál József alkotásával együtt kerültek bemutatásra Zboray Ernőnek az 1920-as években Nyugat-Jáván gyűjtött wayang bábjai. Mintegy száz műtárgy látható a kiállításon, a Zboray Ernő

gyűjteményében fennmaradt wayang bábok, valamint Gaál József kortárs wayang inspirációi: büsztök, maszkok és bábok.

A kiállítás alapvetően két nagyobb tematikus egységet jár körül: a jávai kultúrkör wayang hagyományát, amelyet a jellegzetesen nyugat-jávai változatot képviselő darabok közvetítenek, valamint Gaál József azon alkotásait, amelyeket épp ezek a bábok inspiráltak. A jávai wayang hagyománya archai-

kus, szigorú szabályok által kötött, ugyanakkor rendkívül rugalmas műfaj. Folyamatos kölcsönhatásban áll a külvilággal, nyitott az újdonságok felé, s talán ennek köszönhető, hogy mind a mai napig élő és népszerű hagyomány Indonéziában. Gaál József művészetének formavilága, archaikus szimbolizmusa jól rokonítható a wayang világával. A kiállítás célja egyben az is, hogy a kortárs magyar értelmezés révén, újabb nézőpontokat kínáljon az indonéz szigetvilág művészetének megértéséhez.

A hagyományt, tehát Zboray Ernő nyugat-jávai gyűjtéséből származó fából faragott, színesre festett wayang bábok közvetítik, Gaál József műveiben pedig a kortárs művészet eszközei révén fogalmazódik újra, változik át a jávai művészet formavilága. Nyugati szóhasználatban a wayang kifejezést általában az árnyszínház, bábszínház vagy árnyjáték jelentésű szavakkal határozzák meg. De eredeti környezetében, a jávai kultúrkörben a wayang nem csupán árnyjáték, hanem valójában egy igen sokrétű hagyományt magában foglaló, változatos előadási módokon keresztül megnyilvánuló rítus.

Kárpáti Imre

Helyreigazítás

A SZÍNPAD 2014. márciusi számának 33. oldalán a *Magyar Teátrum Díj 2013 – Aranycsapágyasok* című beszámolómban tévesen jelent meg, hogy Kele Gábor a Lisys Fényrendszer Zrt. ügyvezetője. *Kele Gábor a Lisys-Project Kft. ügyvezetőjeként* adta át a díjat a kitüntetettnek.

Az érintettől ezúton is elnézést kérünk!

Szerkesztőség

STAGE Technology for Performing Arts

Hungarian Society for Theatre Technology

4 REVITALIZATION OF PESTER REDOUT (PESTI VIGADÓ)

(by György Fekete)

Reconstruction of Pest Redout**5 PESTER REDOUT RENEWED – RECONSTRUCTION OF THE BUILDING****AS ANCIENT MONUMENT** (by Rudolf Fehérváry)

The building, erected in 1864 and rebuilt several times, was closed 2004. After ten years of architectural reconstruction and restoration, it opened on 14th March 2014. This grandiose building is currently owned by the Hungarian Academy of Arts. The costs of this state investment have surpassed 4,5 billion forints to date and the last phase of renewal is still going on.

10 ARCHITECTURAL ACOUSTICS (by András Kotschy)**12 STAGE TECHNOLOGY** (by Lőrinc Strack)**14 STAGE MACHINERY OF THE BALLROOM** (by Sándor Veress)**16 EFFECTS LIGHTING OF THE REDOUT'S BALLROOM** (by Attila Jerzsa)**19 AUDIO-VISUAL SYSTEMS** (by István Bogár)**From History of Concert Rooms****20 EPISODES FROM HISTORY OF PESTER REDOUT** (by László Ujházy)

In Redout's past, the concert hall played the most important role. Franz Liszt gave numerous concerts here in the 19th century.

Ybl Anniversary**25 ARCHITECT MIKLÓS YBL, WHO PLANNED THE OPERA HOUSE, WAS****BORN 200 YEARS AGO** (by Miklós Borsa)**Congratulations!****26 SZÉCHENYI PRIZE WINNER ANDRÁS KOTSCHY****26 YBL PRIZE WINNER GYÖRGY SZEGŐ****26 JÁSZAI MARI PRIZE WINNER ERZSÉBET RÁTKAI****We Present****27 THEATRE ARCHITECT MÁRIA SIKLÓS** (by Iván Szabó-Jilek)

She has designed and managed reconstruction of fourteen repertory theatres. She studied theatre technology and created practical theatre environments in old buildings. However, her design of the new National Theatre gave rise to extensive debate.

News from Hungary**32 NEW PRESIDENCY OF HUNGARIAN SOCIETY FOR THEATRE TECHNOLOGY****32 ACCIDENT WITH HAPPY ENDING****32 NEW CULTURAL CENTER IN SHENZHEN****Theatre Architecture****33 SOUL OF MUSIC - GORS** (by Eszter Götz)

In Rezekne, Latvia, the multipurpose Concert and Cultural Center was completed in May 2013.

News from Abroad**36 CALATRAVA'S OPERA HOUSE CLOSED****36 LIVE 2014 – ITALY, RAVENNA****37 INTERNATIONAL CONGRESSES FOR SCENOGRAPHY** (BTR)**OISTAT News****38 OISTAT TC SESSION, 9–13 APRIL 2014, SHANGHAI** (by S. Böröcz)**38 QUO VADIS OISTAT?****Scenery Design****39 "ILLUSION LIKENESS" IN THEATRE, FILM** (by Gábor Mikita)**Technical Aspects of Theatres on Tour****40 "DISASSEMBLED" THEATRE** (by Gábor Mikita)**Critique****42 CIVIC HOLIDAYS** (by Béla Götz)**Energetics****44 STAGE LIGHTING AND THE ENVIRONMENT: RESULTS FROM A YEAR-LONG STUDY** (by Katie Oman)

This study, published in the 2013 Autumn issue of PLASA Protocol.

Stage Lighting**46 LIGHTING CONVERSIONS FOR WAGNER** (by Péter Kiss)

The complete Ring Cycle of Wagner will be performed in the Palace of Arts this year again. Technology has developed a lot from the premiere; performances originally designed for COMPULITE consoles had to be reprogrammed for the MA2 consoles now installed.

Prolight & Sound 2014**49 A SUBJECTIVE WALK IN THE EXHIBITION** (by Sándor Böröcz)**Technological Novelties****51 B-EYE FROM CLAY PAKY****Video Projection****52 MAPPING ON STAGE** (by Thomas Hahn)

The report published in BTR 1/2014 confirms that mapping offers a creative option both in stage lighting, scenic space formation and choreography.

Portrait**55 "...YOU CAN FALL IN LOVE WITH IT"** (by Gábor Mikita)

Interview with Stage Manager Imre Engler from Eger.

Exhibition**56 COSTUME AND PUPPET EXHIBITIONS** (by Imre Kárpáti)

HIRDETŐINK

Arató Kft.	43. o.
Beár Bt.	41. o.
Bosch Rexroth Kft.	2. o.
Chromasound Kft.	35. o.
Chromasound Kft.	47. o.
Colossal Kft.	24. o.
Elimex Kft.	43. o.

INTERTON Kft.	59. o.
Gerriets Handel GmbH.	39. o.
Lisys-Project Kft.	59. o.
Luminis Kft.	51. o.
Pelyhe & Társa Kft.	51. o.
Sceni-Tech 2014.	60. o.
Színpad- és Emelőgéptechnika Kft.	18. o.

QSC

TouchMix™

Egyszerűen Géniusz

QSC
qsc.hu

© 2014 QSC Audio Products, LLC. All rights reserved. QSC, and the QSC logo are registered trademarks in the U.S. Patent and Trademark Office and other countries.

AZ ÚJ ETALON!

MAC
QUANTUM
WASH

LISYS-PROJECT KFT.
1151 BUDAPEST, MOSVORÓD ÚTJA 12-14.
TEL: 1-307-6209
E-MAIL: MAIL@LISYS-PROJECT.HU

LISYS
PROJECT

Martin
by HARMAN

Sceni-Tech 2014.

Színháztechnikai Fórum

Thália Színház MikroSzínpadán 2014. május 22-23. között

– nagy érdeklődés mellett – megtartott rendezvény visszatért a hagyományokhoz és egy színház vendégszeretetét élvezte. Kilenc szakmai előadás mellett nagy figyelem jellemezte a Színházi Műszaki Vezetők Országos Találkozóját és a Szövetség vezetőségválasztó éves közgyűlésére is sor került.

Bereményi Géza
igazgató köszönti
a résztvevőket

Szűcsborus János
az MSzTsz.
elnöke

